

Dagens Nyheter

Onsdagen den 26. februari 1986

Underbilag til bilag 7

Nitro Nobel hjälper Sydafrika

Av Ingemar Löfgren

Sydafrikanska affärsmän besöker nästa vecka Nitro Nobel i Gyttopp för att diskutera en dynamitfabrik som svenskarna bygger i Sydafrika. Besöket sker trots att de nordiska länderna kommit överens om hårdare visumregler och trots regeringens rekommendationer att inte göra affärer med sydafrikaner.

Sydafrikanerna, som är fyra till antalet och som väntas till Sverige någon gång under nästa vecka, har redan fått klartecken från de svenska myndigheterna att de kan komma.

Syftet med deras besök är att slutförhandla med ledningen för svenska Nitro Nobel i Gyttopp i Västmanland om den sprängämnesfabrik som företaget just nu håller på att bygga upp i Sydafrika. Parterna ska diskutera frågor av ekonomisk och teknisk art, säger man på Nitro Nobel.

De fyra sydafrikanerna representerar kemikoncernen Sasol som ägs af den sydafrikanska staten och privata intressen. Bolaget äger bland annat kolgruvor och raffinaderier i Sydafrika.

Inleddes 1983

Affären, att sälja och leverera en hel sprängämnesfabrik plus tekniskt kunnande till sydafrikanerna, inleddes redan 1983. Då skrev Nitro Nobel och Sasol under ett preliminärt kontrakt.

Hösten 1984 började de första svenska leveranserna och i sommar är det tänkt att dynamitfabriken, eller rättare sagt emulitfabriken, ska stå klar.

Fabriksklubben på företaget i Gyttopp har protesterat mot det kommande besöket. Man anser att det är onödigt och att det strider mot regeringens rekommendationer om att isolera appartheidregimen så mycket som möjligt.

– Vi ställer oss mycket frågande till besöket. Vi tror inte att det behövs över huvud taget, säger Jouko Jokikari, fabriksklubbens ordförande, till DN.

Jokikari vågar dock inte på stående fot föreslå att affären ska avbrytas eftersom han ännu inte vet hur det i så fall skulle drabba Gyttopp.

Rekommendation

Både affären och besöket sker trots att de nordiska länderna i januari beslutade att man skulle skärpa visumreglerna för sydafrikaner, och trots att utrikeshandelsminister Mats Hellström i höstas gick ut med rekommendationen att näringslivet i möjligaste mån skulle avstå från affärer med Sydafrika. Om det inte hjälpte kunde regeringen överväga ytterligare åtgärder, menade Mats Hellström.

– Det är väldigt lätt för en utrikeshandelsminister att komma med rekommendationer. Men vi opererar inom de regler och lagar som finns. Om regeringen anser att vi gör fel får man ändra på lagen helt enkelt säger Ulf Mossberg, VD på Nitro Nobel, til DN.

Mossberg kan inte se att Nitro Nobels affär med Sasol skulle vara omoralisk på något sätt.

– Jag tror inte att det finns någon affärsman som tycker att apartheid är bra. Men moral är något som politikerna får sköta, säger Mossberg och tillägger att det i alla fall finns en liten »minimoral« i företagets affär med Sydafrika.

– Vi bygger en fabrik för emulit, alltså en säkrare och finare variant av dynamit. Det innebär att de svarta gruvarbetarna kan känna sig säkrare.

De fyra sydafrikaner som väntas till Sverige har redan fått sina visumhandlingar beviljade. Detta trots allt tal om att bojkotta syd-